

Gemeente Tynaarlo
t.a.v. de klachtencoördinator
Antwoordnummer 10704
9480 VB Vries

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e Donderen
Tel 5.1.2e
e-mail: mail@5.1.2e.nl

Donderen, 29-01-2024

Betreft: Klacht met betrekking tot het kappen van een monumentale boom op het perceel aan de 5.1.2e te Donderen.

Geachte klachten coördinator,

Op 12 mei 2022 heeft het college goedkeuring verleend aan het kappen van 14 bomen aan het perceel op de 5.1.2e te Donderen. Tegen deze vergunning hebben wij bezwaar aangetekend, onder andere omdat er naar onze mening een monumentale boom werd gekapt en de houtopstand als geheel kon opteren voor een monumentale houtopstand (zie bijlage 1, p4).

Juridisch kader

De voorwaarden voor een monumentale boom zijn in Art. 4:10 lid 1 onder n van de APV als volgt weergegeven:

een boom met een leeftijd van minimaal 80 jaar. De boom is door zijn leeftijd en verschijning beeldbepalend, onvervangbaar voor het karakter van de omgeving en van landelijk belang. Een uitzondering op de leeftijd van 80 jaar kan gemaakt worden voor een herdenkingsboom of een boom met een grote dendrologische waarde. Verder mogen de bomen niet in een onherstelbare slechte conditie verkeren en volledig verval van de boom mag niet binnen tien jaar te verwachten zijn.

Ten aanzien van de weigeringsgronden staat in Art. 12:4a lid 5 van de APV

Voor een monumentale boom of houtopstand wordt geen kapvergunning afgegeven, tenzij er naar het oordeel van het college sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare orde en veiligheid, noodtoestand of andere uitzonderlijke situaties.

Procesverloop

Op 29-04-2022 heeft voor deze vergunning een schouw plaatsgevonden. Aan het geheel der te kappen bomen werd enkel natuurwaarde en waarde voor stads- en dorpschoon toegekend (bijlage 2).

Op 14-06-2022 droegen wij in ons bezwaar onder andere aan dat boom F (71 cm in doorsnede) volgens de definitie van de APV voldeed aan de voorwaarde van een monumentale boom, en dat de houtsingel als geheel kon opteren voor monumentale houtopstand (zie bijlage 1, p4).

Op 30-08-2022 gaf het college aan dat de bomen zeker geen monumentale waarde hadden (bijlage 3). Het college gaf aan dat de bomen op topotjtreis voor het eerst aangegeven worden in 1982 en dat dit volgens de beleidsmedewerker groen past bij de leeftijd van de bomen (bijlage 4).

Het uiteindelijke advies van de hoorcommissie luidde dat er een toekenning van waarden per boom moest komen, en dat er beter onderbouwd moest worden waarom bepaalde weigeringsgronden niet aanwezig waren (zie bijlage 5, p7.).

Op 18-11-2022 vond de tweede schouw plaats. Aan boom F werd, zonder verdere onderbouwing, enkel natuurwaarde toegekend. Ditmaal met de toevoeging dat de kap van de eik bescherming bood aan een hulstboom die er onder stond (bijlage 5, p10).

Op 10-01-2023 stiption wij in ons beroep op bezwaar aan dat het college wederom niet ingegaan was op onze argumentatie waarom boom F voldeed aan de definitie van (toekomstig) monumentale boom (zie bijlage 6, p5).

Op 20-01-2022 ging het college in haar verweerschrift niet in op onze argumentatie waarom de boom monumentaal was (zie bijlage 7).

Op 23-01-2022 kwam het college ter zitting in de Rechtbank Noord Nederland qua onderbouwing niet verder dan dat er volgens de 'checklist' naar gekeken was en dit blijkbaar niet het geval was (bijlage 8, p9 en 10). Verder werd in het verweerschrift en ter zitting meermaals benadrukt dat er geen beleidsregels waren op basis waarvan waarden toegekend werden aan bomen, en dat dit een discretionaire bevoegdheid van het college was. Alle aanvragen werden op eigen merites beoordeeld (Bijlage 7, p5 en 6; bijlage 8, p5).

Op 14-03-2023 – na de uitspraak bij de Raad van State d.d. 07-03-2023 – kwamen wij er per toeval achter dat er wel degelijk gepubliceerde beleidsregels zijn ten aanzien van het beoordelen van kapvergunningen, namelijk de toelichting op de Kapverordening 2014 (bijlage 9). Onze argumentatie uit het initiële bezwaar (bijlage 1) en beroep op bezwaar (bijlage 6) ligt volledig in lijn met deze beleidsregels. Ook kwamen er in onze speurtocht naar omgevingsvergunningen meerdere vergunningen naar boven waarbij een doorsnede van 70 cm of meer gelinkt werd aan een boom met een monumentale leeftijd (bijlage 10 en 11).

Op 18-01-2024 ontvingen wij na een half jaar mailen en bellen eindelijk de procesaantekeningen van de Rechtbank Noord Nederland (bijlage 8). Vandaar dat de klacht nu pas volledig vorm krijgt.

Klacht

Om aan een monumentale boom te voldoen moet er aan de volgende criteria voldaan worden:

1. Leeftijd ouder dan 80 jaar, met minimale leeftijdsverwachting van 10 jaar
2. Beeldbepalend
3. Onvervangbaar voor karakter van de omgeving
4. Van landelijk belang

Ten aanzien van de in het proces naar voren gekomen argumenten waarom er geen sprake zou zijn van een monumentale boom hebben wij de volgende opmerkingen:

1. Leeftijd/levensverwachting van boom F

Er zijn meerdere redenen om aan te nemen dat deze boom ouder is dan 80 jaar.

- In meerdere omgevingsvergunningen wordt een doorsnede van 70 cm of meer gelinkt aan een monumentale boom - met dus een leeftijd van 80 jaar of ouder - (bijlage 10 en 11).
- Volgens de berekening van de IVN werkgroep Zuidlaren komt de omvang van een boom overeen met de omtrek/2,5 (bijlage 12). Gezien boom F een omtrek had van 220 cm (bijlage 13, p19 en 20), had boom F volgens deze methode een leeftijd van 88 jaar.
- Met behulp van statistiek wordt de leeftijd van de boom geschat op 97 jaar (zie bijlage 14)
- Op een luchtfoto uit 1935 ziet men een boom (of schaduw daarvan) op de plek waar boom F heeft gestaan (bijlage 15). Dit betekent dat de boom op moment van kappen in elk geval 88 jaar oud zou zijn.
- Volgens een schouw van 5.1.2e ter plaatse is boom F in goede conditie en heeft de boom een minimale levensverwachting van 10 jaar (bijlage 16)

Afbeelding luchtfoto kadaster 1935

Conclusie: Boom F was op basis van bovenstaande informatie qua leeftijd een monumentale boom.

2. Beeldbepalende waarde van de boom

De kapverordening 2014 kent de volgende criteria voor een hoge mate van beeldbepalende waarde:

Bomen die in het straatbeeld en/of binnen het groenbeleid van de gemeente Tynaarlo een belangrijke rol spelen'.

Binnen het groenbeleid focust men onder andere op een groen straatbeeld, monumentale bomen en landschapselementen (zie bijlage 17, p7-9,15 en 21):

- Boom F is qua leeftijd een monumentale boom
- Boom F maakte onderdeel van een landschapselement. Zie hiervoor ook onze klacht ten aanzien van ontkennen van de bomensingel (bijlage 18).

Conclusie: Boom F voldeed aan de criteria voor een hoge mate van beeldbepalendheid.

Kader 1

Grote bomen karakteristiek voor esdorpen landschap

Landschapsarchitect **5.1.2e**, welke een belangrijk aandeel heeft gehad in de ruilverkaveling en vormgeving van het esdorpenlandschap rondom Vries (bijlage 19, p7), verwoord de karakteristieke kenmerken voor esdorpen als volgt:

‘In de Drentse dorpen kunnen we alle karakterloze franje van bloempjes en struikjes vergeten, wanneer we er van uitgaan dat om het wezenlijke karakter te accentueren twee elementen voldoende zijn. Dat zijn bomen van de eerste grootte en gewoon gras. In het esdorp zijn de geschikte bomen: eik en in groepjes of als solitairen de linde en de paardekastanje’

‘De verzorging van het landschap in Drenthe’, p137 (bijlage 19, p138)

3. Onvervangbaar voor karakter van de omgeving / Waarde voor stads- en dorpsschoon
De Kapverordening 2014 kent de volgende criteria voor een hoge mate van stads- en dorpsschoon:

De houtopstand heeft extra waarde voor de leefbaarheid van zijn omgeving omdat het woongenot op buurt- of straatniveau vergroot.

Tijdens de zitting bij de rechtbank Noord Nederland wordt aangedragen dat de bomen geen dorpsschoon toegekend hebben gekregen omdat zij op het moment van de tweede schouw (18 nov 2022) niet zichtbaar waren vanaf de openbare weg (bijlage 8, p6). Drie punten ten aanzien van deze bewering.

- Ten eerste is het onjuist. Wij hebben foto's van 16 november waarop de bomensingel langs ons perceel op meerdere plekken vanaf de Middenweg duidelijk zichtbaar was (zie bijlage 20 voor overige plekken):

- Ten tweede zou, zoals beschreven in het tuinplan (bijlage 21, p9), de bestaande beplanting aan de Middenweg flink teruggesnoeid worden. Dit betekent dat het vanuit het tuinplan al duidelijk was dat de bomen aan onze perceelsgrens in de eindsituatie duidelijk zichtbaar zouden zijn vanaf de openbare weg. En dat het weghalen van deze bomen – indien de bouw van het huis geen doorgang vindt – zou leiden tot het blootleggen van de huizen die achter de bomen verscholen stonden.
- Tot slot hebben meerdere bomen een waarde voor stads- en dorpschoon gekregen, terwijl zij ver van de openbare weg gesitueerd waren/minder prominent zichtbaar waren vanaf de openbare weg (bijlage 10 en 22).

Conclusie: Boom F had ten tijde van de tweede schouw al waarde voor stads- en dorpschoon, en zou dit na uitvoering van het tuinplan ten aanzien van het snoeien van de Middenweg zeker krijgen.

4. Landelijk belang / Landschappelijke waarden

De Kapverordening 2014 kent de volgende criteria voor een hoge mate van landschappelijke waarde:

1. De houtopstand maakt onderdeel uit van de landschappelijke beplanting die het oorspronkelijke landschapstype karakteriseert.

1.2. De houtopstand maakt onderdeel uit van een straat-laan of lijnvormige structuur, al dan of niet beschreven in het bomenstructuurplan. Indien de houtopstand wordt verwijderd ontstaat een onge-wenste doorbreking van de structuur.

- Hoge bomen van categorie 1 en gewoon gras zijn karakteristiek voor esdorpen. Daarmee maakte de houtopstand langs het agrarische perceel onderdeel uit van de landschappelijke beplanting die het oorspronkelijke landschapstype karakteriseert (zie kader).
- Tevens was boom F was onderdeel van een lijnvormige structuur. Door middel van de kap van deze boom (en andere bomen) is er een onderbreking ontstaan in deze lijnvormige structuur

Conclusie: Boom F had een hoge mate van landschappelijke waarde.

Niet in monumentale bomenlijst/beleidsdocumenten opgenomen

Tijdens de hoorcommissie werd aangegeven dat de bomen zeker niet monumentaal waren (Bijlage 3). Dit is niet in overeenstemming met het beleid van Tynaarlo, waar geschreven staat dat alle bomen die aan de criteria van monumentale bomen voldoen monumentaal zijn, ongeacht of deze officieel als monumentaal geregistreerd staan (bijlage 23, p11). Deze werkwijze is in meerdere (recente) omgevingsvergunningen toegepast (bijlage 10, 11 en 22). Een eventuele argumentatie dat de boom niet monumentaal is omdat hij niet op de monumentale bomenlijst staat is hiermee ongegrond.

Samenvattend

Boom F was een monumentale boom en genoot bescherming vanuit de APV Tynaarlo. De argumentatie van de toezichthouder/het college waarom de leeftijdscriteria of andere waarden niet van toepassing waren was ontoereikend. De argumentatie is niet in lijn met andere omgevingsvergunningen en niet in lijn met de toelichting op de weigeringsgronden. Dit heeft er toe geleid dat er in het centrum van het waardevolle dorpsgezicht van Donderen een monumentale boom heeft moeten wijken ter bescherming van een hulstboom die er onder stond.

Gezien de tekortkoming in de toekenning van de weigeringsgronden, zien wij graag dat op het perceel van 5.1.2e te Donderen - op een plek die recht doet aan de situatie van waar de boom eerder stond - een herplant plaats vindt van een zeer forse boom uit categorie 1, om zo recht te doen aan de onterechte kap van de monumentale eik, boom F.

Hoogachtend,

5.1.2e en 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 4, 6